

LUMINA.

Bse de d'oue ori in septemana:
Joi-a si Duminică'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumtate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumtate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Arad, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., era mai sus 5 fl., intielegandu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Cerculariu consistorialu

catra preotimea si poporulu din protopresbiteratulu Beliiului.
768. Pl.

Dupace binemeritatulu protopresbiteru alu Beliiului, *Josifu Marchisiu*, dupa o bóla indelungata in 18. Noembre a. c. si-a datu sufletulu in manile creatorului, si cu acea protopresbiteratulu a devenitu vacantu. — Consistoriulu, pana la deplinirea acelu protopresbiteratu dupa normele statutului organicu, a aflu de bine cu consentirea Preasantiei Sale domnului episcopu diecesanu alu nostru, a denumi administratoru alu vacantului oficiu protopresbiteralu pre parochulu din Beliu si membrulu scaunului protopresbiteralu, *Joanu Capitanu*.

Deci preotimea, sinodulu si comitetulu protopresbiteralu, sínódele si comitetele parochiali si intregulu poporu dreptu-credintiosu din protopresbiteratulu Beliiului, sunt pofiti si indrumati: ca in tóte trebile protopresbiterali se se întórca catra numitulu administratoru protopresbiteralu, si aceluia in trebile oficióse se i dea onórea si ascultarea cuvenita.

Oradea-mare, 4. Decembre, 1872.

Consistoriulu eparchialu gr. or. din Oradea-mare.

Mironu **Romanulu** m. p.

Arhimanaritu si vicariu episcopescu.

PARTE NEOFICIALE.

A dó'a constituire pre bas'a Statutului organicu.

Publicaramu in rondulu trecutulu cerculariulu Prea Santiei Sale Parintelui Episcopu, in privinti'a reconstituirii sínódeloru, comiteteloru scl. de la parochia pana la protopresbiteratu inclusive.

Constituirea de mai nainte s'a intemplatu pentru trei ani. Trecendu acei trei ani, este lipsa acum de constituire noua. Asia pretinde Statutulu.

Acést'a de acum are deci se fie a dó'a constituire pre bas'a Statutului organicu, de candu ni-am eliberatu biserica si avemu metropolia nationala autonoma.

Ce insémna constituirea a dó'a? Insémna a profitá, a trage invetiatura si folosu din tóte esperiintiele, din patitele si smintele ce le-am facutu la constituirea antea si le-am sentitu de atunci pana astadi.

Ne va intrebá cineva cá óre facut'am sminte la constituirea antea? Respunsulu nu póte fi absolutu.

Acum trei ani, statutulu nostru organicu erá unu ce nou, prin urmare avea greutatile sale in aplicare casi veri care institutiune noua. Totusi cauta se marturisimu cá relativu s'a introdusu mai fora de nici o greutate, ba in multe locuri cu festivitate si pompa.

Mai este inca la fie-care institutiune noua (ori cátu de buna si de salutaru) si aceea de observatu, cá pana se se introduca, se fuintuneze si se aiba efectele sale, pana atunci caus'a statiuneza, stagnéza, de multe ori regreséza. Acést'a provine din nouetatea cutarei institutiuni. Si acestui reu sunt supuse, precum diseramú, tóte institutiunile, chiar si cele mai salutarie, numai pentru

ca sunt: nóue. — Totusi cu bucuria cauta se marturisimu cá poporulu romanu ort. a fostu si in asta privintia esceptiune, pentru cá desi statutulu s'a introdusu ca institutiune noua, caus'a n'a statiunatu, ci poporulu a mai naintatu moralmente si intelectualmente, cu adeveratu nu multu, dar ceva de securu; au inceputu a se miscá cu totii casi electrisati, casi indemnati la o epóca noua, epóca de regenerare. Acést'a avemu de multiemitu buneloru despusetiuni naturali, cu cari Ddiéu a binecuventatu poporulu romanescu.

Din aceste privintie efectele statutului sunt fórté bune, sunt spre multiemire comuna, — deci scaderile ori smintele constituirei prime avemu se le cercámú aiuria, si a nume se mergemu a le cercá in rondu:

Se intrebámú comun'a, séu unu membru alu comitetului: Bine este cu statutulu? si-ti raspunde: Fórté bine, ne suatuimu in buna ronduiéla si am face noi fapte cu cale, numai cá sunt intre noi 2 séu 3 cari nu lasa dupa altii mai priceputi, si impedece pre toti de nu putemu apoi factui binele ce l'am dori cu totii. Ómenii nu-su inca dedati se se asculte unii pre altii.

Ce-ti face comitetulu parochialu, parinte? — Respunsulu e, nu a rare ori: Dau-mi truda se-lu intrunescu, dar anevoia potu.

Dle invetiatoriu, cum e despre rondulu comitetului, sentiesci ceva usiorare, ajutoriu, ti se mai imbunesce starea? Respunsulu e, éراسi nu a rare ori: Lasa-me, me superi cu intrebarea, comitetulu de la noi se suatuesce necontenitu, dar nu mai lucra nimica.

Acestea sunt scaderile constituirei prime: cá in unele locuri comitetele nu se intielegu intru aducerea decisiuniloru, intr'alte locuri nu se intrunescu, si éراسi pre aiuria cá nu se essecuta nimica.

Asia se face apoi cá in celea mai multe comune treb'a sta balta, si cá pentru nescari cause, ce apartienu competintiei comitetului parochialu, credinciosii alérga pre la protopresbiteru si episcopu. S'au dedatu se fie totu sub tutoratu, altii se se ingrigésca si se cugete pentru densii; dar nu elu insusi se cugete si se lucre pentru sine, pentru biserica si pentru natiune.*) Candu ii intrebi: Au nu intielegeti cá acést'a e de competinti'a comitetului vostru? ti raspundu: Noi candu am alesu comitetu, nu

*) Cauta totusi se marturimu cá poporulu rom. ort. nu este éراسi intr'atát'a dedatu tutelei, in cátu pre tieca pre nimica se alerge pre la consistorie, casi buna óra credinciosii unui episcopu vecinu neortodossu. Acestu eppu vecinu, cam a dese se pronuncia despre ortodossi, fora de crutiarea receruta de întieptiune, si totusi ar fi se intereseze mai multu de credinciosii sei, intre cari sunt si de aceia cari — cum se intemplá anu véra — cumpera clopotu mai mare de cátu turnulu, si dupa ce vedu cá nu incape in turnu, atunci alérga cu deputatiune multe mile de pamentu la episcopu si consistoriu se intrebe cá ce e de facutu? casi cum consistoriulu ar fi zidariu séu tornatoriu de clopote. Acést'a n'o amintimu ca se laudámú pre romanii ort. prin defaimarea altor'a, ci numai cáci o fapta positiva carea ilustréza asertiunea nóstra despre tutela.

am știut de acésta, si-am alesu totu ómeni cari nu lucra nimica.

Tóte aceste scaderi se potu delaturá acum'a la constituirea a dóu'a, pentru că acum ómenii au avutu timpu a se cunoșce unii pre alții de trei ani in cóci. Statutul organicu nu consiste in omisiuni, leneviri, ci pretinde activitate, lucru. Cine lucra, merge la alegeri, se intereseza, pentru acel'a Statutul organicu este unu bine. — Cine nu se intereseza de alegeri, nu-i pasa, lasa se tréca ocaziunea nefolosita: pre acel'a statutulu organicunu-lu póte ferici cu sil'a, că statutulu nu e panduru ci lege bisericésca. Statutul garantéza, ca veri care lege buna, impiedecarea reului, si cursu liberu facerii binelui. Atát'a e chiamarea unei legi. La noi e rondulu se lucrám.

Nu-ti place se aibi in comitetu de consotiu pre gur'a satului care te impiedeca? nu-lu alege. — Te supera, parinte, membrii cari nu mergu in comitetu? cérca se se aléga de cei straduatori! — Nu-ti place, dle invetiatoriu, că comitetele numai se suatuescu, dar nu essecuta? Cérca a se alege ómeni seriosi!

Unu individu, atát'a valóre are, câtu póte lucrá. Alegerile sunt aci: lucre cei ce vreu se aiba valóre in comuna ca se póta faptai binele. Se lucre toti ómenii de bine, dandu man'a cu preotii si invetiatorii, că din nóuele alegeri se ésa barbati cari póta in inim'a loru iubireá de Dumnedieu si natiune, de biserica si scóla, de cultur'a morala si de luminarea intelectuala; ómeni nu numai de cuventu ci si de *fapta*. Dicemu: se-si dee man'a toti ómenii de bine, — pentru că ómenii de bine au interesu solidariu. Asia statutulu va deveni isvorulu de fericiere alu generatiunei actuali si a celor venitorie.

Pesta, in 16 dec. 1872.

Impartirea fundurilor scolari gr. or. comune din Buda-Pesta, este — asia dicendu terminata.

Terminata — asia dicendu?

Da. Nu potemu se ne sprimámu altfelu.

Ar fi lungu, si n'ar fi la timp, a arefá si splicá acésta din firu in peru cu de amenuntulu. Dar vom spune pre scurtu cele necesari pentru orientare momentana.

Pana a nu incepe lucrarea de despartire si impartire, erau cari credeau că, acésta lucrare póte se tiena 5—6 dile.

Noi cari din reporturile sumari despre aceste fonduri ni cásigasemu o ideia óresi-care despre starea si natur'a loru complicata, am disu indata: 5—6 septemani — *minimum*.

Acuma, dupa lucrare si esperiintia de patru luni, dicemu cu posivitate: 5—6 luni!

Dar acésta nu e totulu; lucrulu mai fatalu e, că unele cestiuni a fostu preste potintia a le descurcá si complaná definitivminte!

Dupa nespusu de multe cercetári si deliberári, a trebuitu se se adópte principiulu, ca comisiunile delegate de ambele párti, in privint'a cestiuniloru dubie, se satorésca invoiele provisorie — numai pentru scopulu d'a face posibilu realisarea impartirei, ér regularea finale a-o sustiené corpuriloru reprezentative concerninti, adeca sínódelorú eparchiali romane si congresulu natiunale serbescu.

Acésta necesitate usioru va pricepe-o fie cine, déca va affá, că membrii serbi nu aveau nici cea mai pucina instructiune in privint'a casuriloru de dubietate; ér romanii aveau numai atát'a, că impartirea in dóue are se se marginésca a supr'a fonduriloru *efective* si pretensiuniloru *limpedi*. Dar si aci definițiunea mai de aprópe a lipsitu.

Numai pana a constatá realulu cuprinsulu fonduriloru si actelorú referitorie, si natur'a diferitelorú pretensiuni ce se tienu de ele, a trebuitu munca erculina de trei luni. Aci dlu *J. Janculescu*, insarcinatú din partea romaniloru cu acésta cercetare, a desvoltatu o activitate si desteritate, recunoscuta solenelu, protocolarminte, de intréga comisiunea mista si cu comisariulu ministeriale si cu intréga deputatiunea ce pana acum a administratu aceste fonduri. Fora de dlu *Janculescu*, pre langa inertia domnilorú membri ai comisiunei serbe, nici intr'unu anu de dile nu se potea ajunge rezultatulu de astadi. De aceea noi, nu potemu se dámu o séma despre acésta cauza, fora de a ni sprime recunostinti'a nóstra cea mai deplina dlui *J. Janculescu*.

Si inca un'a nu potemu se nu insemnámu aici, cumca adeca scrupulii cei multi si mari, mai numai din partea romaniloru s'au redicatu. Póte că — ér se se intemple, cum s'a mai intemplatu, ca din unele párti, mai pucinu scrupulóse, se li se faca — si a nume lui *Babesiu*, érasu imputatiuni. Ei bine, faca-se; in fine déca sínódele vor vré, ele potu se si renuncia la drepturi: membrii delegati din sinulu loru pentru impartirea acestorú fonduri — si-au facutu detorint'a, si cu buna consciintia potu so afirma, că au salvatu folóse in favórea esmitentiloru lorú!

Destulu că lucrulu a ajunsu in stadiulu, de Deputatiunea ce pana acuma a administratu aceste fonduri, cu diu'a de 1./13 dec. *faptualminte a incetatu a mai essiste*.

Tóte procesele verbali si actele séu tractatele de impartire s'au incheiatu si subscrisu inea in 10 dec. n; dar voluminositatea acestorú cere inca timp, pana ele tóte se se póta descrie si substerne ministeriului — in trei esemplaria, pentru controla si probare. Ministeriului de almintrelea nu s'a lasatu de cátu o unica cestiune de decisu, si acésta de catra serbi, si nu de fondu, ci de securitate

Cu tóte acestea, supunendu că ministeriului se va substerne caus'a in 8 dile, nu este posibilu a asteptá resolvirea ei in timpu mai scurtu de 5—6 septemani.

Intr'aceea impartirea dupa invoiele dejá este facuta, ér administratiunea se continua prin duoi delegati, unulu din partea romana (*Babesiu*,) altulu din partea serba, (*Jerigoglu*,) cari sub control'a comisariului ministeriale compunu o *expositura* provisoria si indeplinescu tóte afacerile curinti de incassare si de solvire.

Astfelu este de a se intielege, cea ce diseram la inceputu cumca *impartirea e — asiá dicendu — terminata*.

Indata ce incuviintiarea ministeriului va fi urmatu, partea romana a fonduriloru va fi transpusa la Dieces'a Aradului. Atuncia si mai vertosu apropiandu-ne de sínóde, va fi timpulu candu vom vorbi mai pe largu, mai lamuritu despre amenuntele acestor'a fonduri si a impartirei lorú. — „Albin'a“

Propunerea religiei.

Copii de 6—12 ani, din cari se compunu in genere clasele nóstre primarie, trebue se primésca o instructiune religiósá potrivita cu etatea lorú. Acesti primi ani ai copilului sunt, din tota viétia sa, cei mai importanti si cei mai decisivi pentru venitorulu seu. Se ne grabimu dara a incepe cátu de curundu educatiunea religiósá si morala a copilulu. Mantuitorulu nostru insu-si ni impune acésta dicendu: „Lasati pe copii se vina la mine, căci a lorú este imperati'a cerurilor...“ Caracterulu lorú impresionabilu, naivitatea, curati'a si inocinti'a inimei lorú, le dispunu aceste mici fiintie, a ascultá cu devotiune cuventulu lui Ddieu, a audi cu impresiune adeveturile ddiecesci. Consiliámú dara pre invetiatori a face totu pentru desvoltarea sentimentulu religiosu in copii, si chiar pre cei mai mici, pre cei mai incopatori, se-i incieze in doctrina religiunii, splicandu-le: detorintiele lorú catra Ddieu si catra semenii lorú, si desvoltandu-le repórtel ce esistu intre oi si parintii lorú. Li se póte dice, spre exemplu: Aveti, iubiti mei copii, unu tata si o mama care ve iubescu fórté. Ei au grige de voi, ve hranescu, ve imbraca si ve tramitu la scóla spre a invetiá multe lucruri folositorie. Parintii vostri dorescu se deveniti intiepleti si buni, spre a duce o viétia fericitá, éra voi din parte-ve trebue se-i iubiti, se ve aretati recunoscatari catra densii si se ve supuneti lorú in tóte. Pe langa acestea mai aveti si altu tata, care este in ceriu; pre acésta nu-lu poteti vedé; elu este si tatalu tuturor celor'a-lalti copii, este asisderia tatalu parintiloru vostri si alu tuturor ómeniloru. Acestu tata, care este in ceriuri, a facutu sórele si stelele ce stralucescu pre ceriu. Elu a datu viétia paseriloru ce sbóra in aeru, pesciloru ce inóta in apa, animaleloru care traiescu pre campuri si prin paduri. Acestu tata, care este in ceriuri, a creatu arborii si florile, muntii si apele. Elu a creatu totu. Elu este acel'a care, face se créscá plantele si se se deschidia florile. Elu este acel'a care imbraca paserile si care ingrigesce pentru nutrementulu lorú. Elu face se créscá iérb'a pentru oi, vaci, cai etc. Pentru omu face se se cóca gráulu, merele, perele, prunele si tóte celelalte frupte. Tatalu nostru cerescu ingrigesce de toti ómenii, de voi si de parintii vostri, tóte ce ei au a casa, imbracamintele etc. sunt dela densulu. Éca pentru ce se róga ei lui Ddieu si v'au invetiati si pre voi a ve rugá asemenea si a dice: Tatalu nostru carele esti in ceriuri etc. etc. sunteti dara detori a iubi din tóta anim'a pre acestu bunu tata, sunteti detori a ve aretá recunoscatari catra densulu, si a face totu de-un'a cu placere ceea ce elu dorescu se faceti!

Ghiroda, 4. dec. 1862.

Damaschinu Cosma,
invetiatoriu substitutu.

Aradu, 8. Decembre 1872.

(*Economicu.*) Pretiurile bucatelor in terguļu de astadi au fostu urmatōriile: Grāulu curatu, metiulu 5. fl. 50 cr. Grāulu secaretiu 4 fl. 50 cr. de metiu. — Secar'a de metiu 4 fl; ordiulu 2 fl. 75 cr. ovesulu 1 fl. 60 cr. cucurudiulu 2 fl. 50 cr. de metiu. — Centenariulu mierii de stupi trecea cu 28 fl. — Centenariulu (margea) de lardu (slanina, clisa) 32 fl. — Unu centenariu de cartofi (crumpe, hiribe) 3 fl. — *P. Crisanteu.*

VARIETATI.

= *Pentru respandirea invetiaturei.* Insemnāmu cu placere cā la Bucuresci barbatii de litere, mai paresindu pre cāteva mominte terenulu nefructuitoriloru lupte politice, din ce in ce se ocupa totu mai multu de studie, pe care terenu aspiratiunile tuturor'a sunt intrunite. Despre acēsta ni dā o dovēda frumōsa programulu conferintieloru de estimpu ale Ateneului, ce-lu publicāmu aci:

Ateneulu romanu

Programulu conferintieloru

PE

Anulu 1872-73.

Marti, 28 Noembre.

Deschiderea conferintieloru dupa unu programu specialu.

Joi, 30. Noembre

D. C. Boliacu: Archeologi'a Daciei.

Duminēca, 3. Decembre.

D. Protopopescu: Notiuni generale asupra Economiei politice.

Marti, 5. Decembre.

D. Iōnu Brateanu: Romani'a în faci'a miscarii economice europene.

Joi, 7. Decembre.

D. Borsio: Amorul patriei.

Duminēca, 10. Decembre.

D. Protopopescu: Teori'a generala a Creditului.

Marti, 12. Decembre.

D. T. L. Majorescu: Cestiuni filosofice.

Joi, 14. Decembre.

D. P. Buescu: Creditulu financiaru.

Duminēca, 17. Decembre,

D. U. de Marsillac: Luxulu.

Marti, 19. Decembre.

D. G. Daniilēnu: Influenti'a poesiei asupr'a inimei.

Joi, 21. Decembre.

D. Gr. Vulturescu: Populatiunea in raporturile sale cu producerea avutiei.

Joi, 4. Ianuariu.

D. C. Poliso: Influenti'a femeiei asupr'a educatiunii.

Duminēca, 7. Ianuariu.

D. Cesare Boliacu: Studie asupr'a numismaticiei.

Joi, 11. Ianuariu.

D. Jacobu Lahovary: Fenomenele atmosferice.

Duminēca, 14. Ianuariu.

D. G. Stancescu: Michelangelo-Buonaroti. Influenti'a geniului seu asupr'a artelor!

Joi, 18. Ianuariu.

D. Gr. Bengescu: Influenti'a cartiloru asupr'a educatiunii si viēti'a omului.

Duminēca, 21. Ianuariu.

D. M. Cornea: Patriotismulu in diversele sale manifestatiuni.

Joi 25. Ianuariu.

D. U. Marsillac: Transformarea studiiloru istorice in urm'a descopeririloru facute în Egiptu si Asiria.

Duminēca, 28. Ianuariu.

L. B. P. Hajdeu: Despre limba.

Joi, 1. Februaru.

Em. Cretiulescu: Studie asupra situatiunii Franciei.

Duminēca, 4. Februaru.

G. Schina: Dr. in dreptu: Conditieunea femeiei inaintea legiei.

Joi, 8. Februaru.

D. Ananescu: Lapt'a pentru esistentia.

Duminēca, 11. Februaru.

D. G. Sion. Suvenire despre poetulu Conachi.

Joi, 15. Februaru.

G. Ventura: Asupr'a musicei nationale.

Duminēca, 18. Februaru.

D. Davila: Studie himice asupr'a apeloru minerale din tiēra.

Joi, 22. Februaru.

D. Alecs. Odobescu: Studie archeologice asupr'a artei in Romania.

Duminēca, 25. Februaru.

A. Roques: Rolulu Franciei in lume.

Joi, 1. Martiu.

D. C. Trotēnu: Invetiamentulu si scolele profesionale.

Duminēca, 4. Martiu.

D. Cornea: Femeea cum este si cum trebuie se fie.

Joi, 8. Martiu.

C. V. A. Urechia: Literatur'a ce de cātu-va timpu se respandesc prin calendarie.

Duminēca, 11 Martiu.

D. U. dr Marsillac: Influenti'a literaturiei asupr'a societati,

Joi, 15 Martiu.

D. Gr. Bengescu: Femeile in comediele lui Moliere.

Duminēca, 18 Martiu.

D. C. Eraclide: Viēti'a, operile si geniulu lui Lord Byron.

Joi, 22 Martiu.

D. C. Eraclide: Idem continuare.

Duminēca, 25 Martiu.

D. P. S. Aurelianu: Creditulu agricolu.

Duminēca 29 Martiu.

D. C. Esarcu: Artele sub Pericles. Pericles omu de statu si artistu.

Conferintiele ce se vor mai adauge, pe langa cele cuprinse în acestu programu, se vor anuncia prin jurnale. **Comitetulu.**

= *De curundu s'au hierotonitu:* Joanu Coroiu din Baresci in 29. Augustu intru diaconu, ēra in 31. Augustu intru preotu, pentru parochi'a din Siusciu. — Augustinu Michulinu, din Govosdi'a, in 31. Augustu intru diaconu, ēra in 2. Septemvre intru preotu, pentru parochi'a din Prajesci-Donceni. — Petru Ter'l'a, din Josani-Gurbesci, in 2. Septemvre intru diaconu, ēra in 5. Septemvre intru preotu, pentru parochi'a din Meragu. — Stefanu Popoviciu din Tasiadu, in 5. Septemvre intru diaconu, ēra in 6. Septemvre intru preotu pentru parochi'a din Tāsiadu. — Dimitrie Harea, din Rabagani, in 6. Septemvre intru diaconu, ēra in 9. Septemvre intru preotu pentru parochi'a din Calea-mare — Magyar-Gyepes. — Michailu Drimbea din C.-Apateu, in 9. Septemvre intru diaconu, ēra in 12. Septemvre intru preotu. — Joanu Crisianu din Totvaradia, in 12. Octovre intru diaconu, ēra in 13. Octovre intru preotu pentru parochi'a din Monorosti'a. — Joanu Totorēnu din Cef'a in 13. Octovre intru diaconu, ēra in 15. Octovre intru preotu pentru parochi'a din O.-Hodosiu. — Lazaru Pascu din Mosnitia, in 5. Noemvre intru diaconu, ēra in 12. Noemvre intru preotu pentru parochi'a din Mosnitia. — Georgiu Morariu din Aradu (cunoscutu oo. cetitori ai acestei foi din cāteva articule publicate in „Lumina“) in 19. Noemvre intru diaconu, ēra in 21. Noemvre intru preotu pentru parochi'a din Jadani. — Iosifu Gradinariu din Seceani, in 21. Noemvre intru diaconu, ēra in 26. Noemvre intru preotu. — Lazaru Alesandru din Gurbedi, in 26. Noemvre intru diaconu, ēra in 6. Decemvre intru preotu pentru parochi'a din Corbesci.

= *La essaminele invetiatoresci de calificatiune,* scripturistice si verbali, ce s'au tienutu in 28. nov., 10. dec. a. c. si in dilele urmatōrie in Aradu, s'au prezentatu invetiatori, cari sunt in servitiu invetiatorescu de doi ani pana la 40 de ani. Celu d'anteiu se presentā Vincentiu Cernetiu asesoru consistorialu, carele de 40 de ani e invetiatoriu in Mosnitia, unde funtiunēza si astadi. Intre scolarii sei, si intre parintii acestor'a, Cernetiu e modelu de iubire de invetiatura, de lucru si de economia. Tōte aceste nisuintie ale sale, are fericirea se le vēda încoronate de bunu succesu. Candu intielesu cā unii invetiatori nu se prea ocupa de invetiatura, se cam lenevescu, de aceea se retragu de la essamine sub feliurite preteste, acceptandu dōra se-i silēscu consistorialu: atunci Cernetiu merge cu esemplu spre a dovedi cum e bine; dupa 40 de ani de servitiu elu cere a se supune la essamine, se-lu essamineze colegii sei asesori consistoriali, cari compuneau comisiunea consistoriala. Se intielege cā Cernetiu a raportatu calcule cātu se pōte de bune. — Florianu Caba, invetiatoriulu din Conopu. — Gavriilu Plopu, invetiatoriulu din Siciu. — Joanu Pinteru, invetiatoriulu din Vadasu. — Lazaru Cosma, invet. in Isvini. — Georgiu Buibasiu, invet. in Pobd'a. Sofroniu Racovitianu, invet. in Chechesiu. — Teodora Danu, invet. in Checea romānescă. — Emanuilu Barbulescu, invet. prov. in B.-Comlosiu. — Dionisiu Giladianu, invet. in Coscei. — Cei mai in lti sunt cātu de 16 iani in servitiu invetiatorescu. Respunsuri au datu cari de cari mai imbucurātōrie, ce dovedescu diligintia. De la unulu seu doi numai s'ar fi pututu asceptā si mai multu. — Li urāmu indomau tare de a luptā fora siovāire si mai departe pre carier'a invetiatorēscă, pentru cultur'a morala si intelectuala, pentru prosperitatea natiunei!

✎ Din caus'a serbatoriloru rom. cat., septeman'a veni-tōria va aparē numai unu numeru alu foi nōstre.

Locu deschis.*)

Becliu ¹/₁₂ v. 1872.

R e p l i c a

a responsulu Rss. D. Petru Chirilescu Prot. din nr. 23. alu stimatului diuariu „Lumina.“

Reverendissime Dle! Alegea capelanului in Berechiu dici D^Ta, ca au fostu defipta pe serbatorea din 21/11. -- Se poto ca o ai fostu defiptu D^Ta in secretu; dar ca cineva dintre locuitorii amintitei comune, cu atatu mai vertosu ore care dintre voitorii a participá respective a recurge, se fie sciutu catu mai pucinu, -- Dómne feresce;

Mai in colo dici D^Ta „Nu s'au pututu publicá de o data cu concursulu, adeca cu multe septemani nainte, pentru tema de spargerea drumurilor, cari pe acolo in timpulu de tonna -- sunt ne-umblabili“ -- Oh! ce mai escusatiune minunata! Ore, Dómne! cum D^Ta ai pututu se te temi cu mai multe septemani nainte, de spargerea drumurilor, ne sciindu viitorulu si voi'a lui Ddieu; apoi daca s'ar si sparge, ore pe a colo nu mai umbla ómeni?! -- Altcum lasu in judecat'a onor. publicu.

In fine dici D^Ta „alicum pentru domnulu interpelante nimicu nu e intardiutu. -- Avantagiulu ce voesce domni'a sa a-lu face: din parocu la capelania, -- deca se va purta precum au inceputu a-si gati cãile prin Berechiu! -- etc. Eu dicu ca a judeca pre, cineva de culpabilu fara a avé pucina ideia barem despre elu, numai prin informatiunile cuiva, n'ar fi faptu cuviinciosu, -- facia cu caracterulu si respectulu unei fetie santite bisericesci. --

De Protopope! Rogu-te din ce motivu m'ai potutu vorbi in publicitate, ca eu voescu a face avantagiulu din parochu la capelania, de óra ce inca pana adi nici ca sum santitu de presbiteru; placa cetesce numai cu buna atentiune interpelatiunea mea, unde luminatu e disu numai, ca dorescu a participá la acésta alegea, respective a-mi asterne si recursulu; -- si din deplinu credu ca Te vei convinge despre insielatiunea purcésa din informatiunile domnului parochu A. P. --

Cu respectivulu, amintitu mai susu gatitoriu de cãile sale prin Berechiu, ce ai D^Ta, eu nu voiescu a sci nici catu mai pucinu; numai atata Te rogu ca cu atacurile prin fói'a „Lumina“ facia cu persón'a mea de adi nainte se binevoiesci a incetá.

Stimatoriu

Petru Leucutia m. p.
teologu absolutu.

*) Pentru celea de sub acésta rubrica, redactiunea nu primesse nici o responsabilitate, de catu cea impusa de lege. Autorii au se solvésca tass'a de insertiune.
Redact

1-3

Concursu.

Pentru vacant'a parochi'a din Balintiu protopresviteratulu Hasiasiului, prevediuta cu un'a sesiune, si platiu preotiesu de un'a jugera pamentu, precum si cu stola indatinata de la 76 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochia vor adresá recursele loru comitetulu parochialu, si le vor tramite la administratorulu protopopescu in Chiseteu, pana la di'a alegerii de 21. Decemvre vechiu 1872.

Balintiu, 3. Decemvre, 1872.

cu scirea mea:
Trifonu Siepetianu
ad. prot.

Comitetulu parochialu gr. or.

Concursu.

3-3

Prin resemnatiunea lui Ambrosiu Marchisiu, protopresviteratulu Popmezeului au devenitu vacantu: deci pentru deplinirea postulu amintitu se escrie concursu. -- Dotatiunea e urmatóri'a: tacsá pentru licentie de cununia 2 fl. éra biru de la fiesce care parochia 2 fl. 10. cr.

Recurentii au a produce testimoniu ca au absolvatu celu putienu 8 clase gimnasiali si sunt bine meritati pe terenulu bisericescu si scolasticu.

Recursele adresate catra sinodu au a fi tramise la comisariulu consistorialu Georgiu Vasileviciu protop. Beiusiu lui pana la 20. dec. éra alegerea se va tiené in Papmezeu la 27. Dec. a. c. st. v.

R a b a g a n i 25. noev. 1872.

Comitetulu protopresviteralu in contielegere cu
Georgiu Vasileviciu
protop. Beiusiului ca comisariulu consistorialu.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai. -- Proprietatea si editur'a diecesei aradane. -- Redactoru respundietoriu Georgiu Popa (Pop).

Concursu

1-3

Care pentru statiunea invetiatorésca la scól'a a II. conf. gr. or. romana din opidulu Siri'a suburbiulu Criministe protopresbiteratulu Siri'a (Vilagosiu) ottulu Aradu se publica cu terminu pana in 17. Decemvre a. c. st. v. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt in bani gat'a 300 fl. v. a. 8 cubule de grâu, 8 cubule de malaiu, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldí si scól'a, cortelu liberu cu gradina de legume.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu is vor tramite recursurile loru comitetulu parochialu gr. or. din Siri'a prevediute cu Estrasu de botediu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvarea celu putienu 4 clase normale, cu testimoniu despre absolvirea preprandiei si cu testimoniu de calificatiune cu calculi pentru orasie pana la terminulu de mai susu.

Siri'a la 21. Noemre 1872.

Comitetulu parochialu gr. or. din Siria.

Cu scirea si contielegerea mea:

Ioanu Moldovanu
inspectoru scolaru.

Mi ieu permissiunea a incunoscentiá pre rever preotime cumca depositulu meu de panuri este totu-de-una prevediutu cu cele mai bune

materie de reverendi,

B R Ê N E

scl. scl. scl. in tóte colorile si

cu pretiurile cele mai eftine.

Deci rogu pre dd. cumperatori se me onoreze in casu de trebuintia.

Aradu in decembre 1872.

Cu stima:

„L. Schäffer.“

piati'a principala Nr. 37, localitatea in curte.

P. S.

Comisiunile din provincie se efectuescu totu-de-un'a cu promptitudine, si la dorintia se trimitu bucurosu mustre si consemnari de pretiuri.

Casse de bani, de carti si de documinte,

secrete in contr'a focului si a spargerii, gatite de

Federicu Wiese in Viena,

sunt in depositu de marimi felurite la

L. Schäffer,

In Aradu, piati'a principala Nr. 37. in localitatea de curte,

unde casse de acestea sunt de vendutu cu conditiunile si pretiurile cele mai eftine. La dorintia se trimitu franco consemnari de pretiuri.